

Seminář „Setkání k problematice rozvoje lidských zdrojů v krajích“

**Analýzy trhu práce, profily odvětví, zkušenosti s
průzkumem kvalifikačních potřeb**

Pardubice, 15.12.2004

Marek Gavenda (gavenda@rpic-vip) , RPIC-ViP, s.r.o., Výstavní 8, 709 00 Ostrava; www.rpic-vip.cz

Analýzy trhu práce - stav

- Ⓢ Nyní jsou analýzy trhu práce tvořeny úřady práce
 - ⊕ slouží hlavně pro potřeby úřadů práce (predikce nezaměstnanosti)
 - ⊕ data jsou jen málo využívána ostatními institucemi
- Ⓢ Data o zaměstnanosti a odvětvích – ČSÚ
- Ⓢ Údaje o jednotlivých sektorech / odvětvích v regionu
 - ⊕ nedostupné, neexistující
 - ⊕ na druhou stranu požadované např. přicházejícími investory
- Ⓢ Dosavadní analýzy se jen málo zabývají dalšími charakteristikami poptávky na trhu práce a téměř nikdy nenabízejí řešení

Otázky a několik odpovědí?

📍 Otázky:

- ✦ Víme OPRAVDU jaká je struktura zaměstnanosti a jak se vyvíjí?
- ✦ Víme SKUTEČNĚ, jak si stojí jednotlivá odvětví, jaký je jejich vývoj a JAKÉ jsou jejich POTŘEBY?
- ✦ Víme URČITĚ jak se projeví demografické změny na zaměstnanosti v budoucnu?

📍 A proč potřebujeme odpovědi?

- ✦ Abychom věděli, co můžeme nabídnout investorům a zaměstnavatelům
- ✦ Abychom mohli připravovat relevantní programy (podpora odvětví, vzdělávání atd.)
- ✦ Abychom mohli sledovat vývoj místní ekonomiky a reagovat na něj

📍 Kdo by měl na identifikované potřeby reagovat?

📍 Dokáží subjekty na trhu práce aktivně a kreativně spolupracovat?

Vše souvisí se vším...

- ⊗ Firmy chtějí kvalitní lidskou sílu pro účely podnikání
- ⊗ Veřejný sektor má zájem na co nejvyšší míře zaměstnanosti
- ⊗ Vzdělávací systém chce realizovat využitelné programy
- ⊗ Lidé chtějí získat vhodnou kvalifikaci a chtějí mít šanci ji prodat na trhu práce
- ⊗ Neuspokojením požadavků tohoto systému vzniká kruh:
 - ⊕ zaměstnavatelé nejsou schopni dodávat na trh kvalitní produkt nebo produkt s vysokým podílem využití znalostí
 - ⊕ regionální ekonomika se stává nevykonnou, nemoderní, nemůže využít kvalitního lidského potenciálu
 - ⊕ zvyšuje se nezaměstnanost a frustrace obyvatel
 - ⊕ čím dál znatelněji jsou viditelné dopady sociálního vyčleňování určitých skupin obyvatel a jejich podíl neustále narůstá

Co bychom měli / mohli dělat... a co děláme

- ⊗ Pečlivě analyzovat a interpretovat data
- ⊗ Využívat těchto dat k přesnému popisu problémů v určité:
 - ⊕ geografické oblasti
 - ⊕ odvětví hospodářství
 - ⊕ kvalifikaci atd.
- ⊗ Odhadovat vývoj jednotlivých odvětví
- ⊗ Identifikovat požadavky na kvalitu lidských zdrojů a reagovat na ně
- ⊗ Spolupracovat při přípravě projektů formou partnerství
- ⊗ Informovat o projektech veřejnost a publikovat výsledky
- ⊗ Rovněž důležité: na rozvoj lidských zdrojů je vyčleněno nejvíce financování ze strukturálních fondů (ESF)

Údaje o zaměstnanosti v odvětvích

☉ Úřady práce

- ✦ monitorují zaměstnanost pro tvorbu pololetních analýz
- ✦ údaje jsou citlivé
- ✦ prováděno u firem nad určitý počet zaměstnanců (25+)

☉ Statistický úřad v ročenkách uvádí zaměstnanost v odvětvích

- ✦ většinou neumožňuje detailnější členění
- ✦ detailnější údaje k dispozici na požádání
- ✦ data od firem nad určitý počet zaměstnanců (20+ resp. 100+)

Údaje o zaměstnanosti - příklad pro průmysl v MS kraji (2002)

Zdroj	Výkaz	Položka	Počet	Pozn.	Podr. člen.
MPSV	Uchazeči k 31.12.2002	Disponibilní pracovní síla Nezaměstnaných (tj. v zaměstnání)	637 003 101 214 535 789		
ČSÚ	4-5 Zaměstnaní v NH dle OKEČ (VŠPS)	Zaměstnaní celkem v tom C-E (Průmysl)	536 500 192 200		ne
ČSÚ	4-12 Prům. ev. počet zaměst. dle OKEČ	C-E (Průmysl) <i>rozdíl proti 4-5</i>	150 386 41 814	20+ zam. (tj. 22%)	ne
ČSÚ	7-3 Prům. ev. počet zam.v průmyslu dle OKEČ	Průmysl celkem <i>rozdíl proti 4-5</i> <i>rozdíl proti 4-12</i>	125 167 25 219 67 033	100+ zam. (tj. 17%) (tj. 35%)	ano

Jak s těmito údaji pracovat?

- ⊗ Předěšlé údaje jsou statisticky a metodicky správně, ale...
- ⊗ Jak tyto informace interpretujeme a využíváme?
- ⊗ Co nám údaje říkají o jednotlivých odvětvích v podrobnějším členění?
- ⊗ Který výkaz použít?
 - ⊕ pro potřeby svého projektu
 - ⊕ pro srovnávání s jinými odvětvími či regiony

Alternativní postupy

- ⊗ Analýzy zpracované na základě dostupných databází (např. Albertina data)
- ⊗ Přednosti:
 - ⊕ stručný přehled o daném odvětví , zahrnují i malé firmy
 - ⊕ dají se aplikovat pro vybrané geografické území (okres, obce)
 - ⊕ využití pro různé kombinace odvětví – příklad „dřevařský klastr“:
 - lesnictví
 - zpracování dřeva
 - výroba vlákniny a papírových produktů
 - doprava
- ⊗ Problémy:
 - ⊕ nejsou „statisticky čisté“ a jsou časově náročné
 - ⊕ problém s konzistencí dat a časovými řadami
 - ⊕ zatřídování subjektů a zaměstnanost (zejm. u malých firem)

Profily odvětví v MS kraji

- Ⓢ Rychlé informace:
 - ⊕ pro veřejný sektor a prezentaci regionu
 - ⊕ investory
- Ⓢ Struktura profilů odvětví:
 - ⊕ zaměstnanost
 - ⊕ počty firem
 - ⊕ tržby
 - ⊕ export
 - ⊕ zahraniční investice
 - ⊕ hlavní firmy
- Ⓢ Postupně k dispozici na www.rza.cz (Soubory ke stažení)

Profily odvětví v MS kraji - příklad

Dokument Acrobatu

Co máme:

- + Data z ČSÚ a data a analýzy z úřadů práce
- + Výsledky různých průzkumů

Co nám chybí:

- + Dohodnout se na struktuře informací
- + Dohodnout se jak tyto informace budeme aktualizovat, uchovávat a sdílet
- + Dohodnout se na partnerství pro řešení

Kdo jsou v regionu potenciální partneři pro řešení:

- + ÚP, resp. SSZ MPSV
- + ČSÚ
- + Krajský úřad (odd. regionálního rozvoje, Rada pro rozvoj lidských zdrojů)
- + Vzdělávací instituce a relevantní poradenské firmy
- + Univerzity

Inspirace ze Skotska: Future Skills Scotland

www.futureskillsscotland.org.uk

- Ⓢ Future skills Scotland (FSS) – projekt realizovaný v rámci agentury Scottish Enterprise (SE) se sídlem v Glasgow
- Ⓢ Cílem FSS je:
 - ⊕ provádět analýzy skotského trhu práce
 - ⊕ správně interpretovat data trhu práce
 - ⊕ poskytovat kvalitní a konzistentní informace subjektům připravujícím politiku zaměstnanosti
 - ⊕ pomáhat partnerům připravovat projekty zaměstnanosti
- Ⓢ Oblasti činností FSS:
 - ⊕ kompletace, publikace a interpretace získaných dat
 - ⊕ průzkumy mezi zaměstnavateli a vybranými skupinami obyvatel
 - ⊕ profily jednotlivých sektorů / odvětví ve Skotsku

Inspirace ze sev. Porýní / Vestfálska: Prospect

- ⊗ Prospect je projekt, který realizuje společnost G.I.B.
- ⊗ Cíle projektu:
 - ✦ identifikovat trendy v zaměstnanosti
 - ✦ vytvářet strategie pro rozvoj trhu práce v klíčových sektorech (klastrech)
 - ✦ zlepšovat podmínky pro zaměstnavatelnost
 - ✦ spolupracovat s místními firmami a veřejnými institucemi
- ⊗ Činnosti
 - ✦ identifikování klíčových odvětví a průzkumy mezi firmami
 - ✦ navrhnutí strategií pro tato odvětví – ať již příprava kurzů pro zaměstnance firem v odvětví nebo zvyšování kvalifikace a kompetencí mezi nezaměstnanými
 - ✦ návrh strategií předkládány místní vládě / agenturám
 - ✦ jednotlivé projekty navrhují tzv. „projektové agentury“

Inspirace z Nizozemí: Activa

- ② Projekt realizovaný společností Activa v Enschede a který se nyní rozšiřuje do celého Nizozemí
- ② Vypracování analýz vývoje jednotlivých odvětví – studie, průzkumy atd.
- ② Úzká spolupráce s městy a úřadem práce – navržení strategií
- ② Jednotlivé vzdělávací nebo zaměstnanecké projekty zadávány veřejným sektorem formou tendrů tzv. reintegračním společenstvem

Průzkum „Bariéry podnikání v MSK“: Základní info

- ✦ Období průzkumu - říjen až prosinec 2003
- ✦ Cíle průzkumu
 - zjistit názory podnikatelů na podmínky podnikání v MSK
 - navrhnout opatření na snížení bariér
- ✦ Celkem zpracováno 809 dotazníků, převážně od MSP
- ✦ Vzorek firem – dle statistické distribuce v závislosti na:
 - velikosti firem
 - lokalizace firem (dle okresů)
 - sektorech podnikání
- ✦ Celý průzkum ke stažení na
 - www.rza.cz (soubory ke stažení)
 - [www.kr-moravskoslezsky.cz](http://www.kr-moravskoslezsky.cz/rr_nuts3.html) (http://www.kr-moravskoslezsky.cz/rr_nuts3.html)

Průzkum: „Profesní struktura ve strojírenském klastru v MS kraji“: Základní info

- ✦ Období průzkumu - duben 2004
- ✦ Hlavní cíle průzkumu:
 - zjistit potřeby strojírenských firem v oblasti lidských zdrojů
 - zajistit zpětnou vazbu školskému systému
- ✦ Celkem zpracováno 162 dotazníků, převážně od strojírenských firem z MS kraje
- ✦ Bude sloužit pro potřeby organizace na podporu strojírenského klastru v MS kraji
- ✦ Celý průzkum ke stažení na
 - www.rza.cz (soubory je stažení)